

«اخلاق» یعنی نیرو و سرشت درونی انسان، که غیرقابل مشاهده است، اما به صورت رفتارهای عینی و قابل مشاهده در انسان‌ها تبلور می‌یابد. برخی صاحب‌نظران از اخلاق به‌عنوان صفات و ویژگی‌های شخصیتی نسبتاً پایدار و استوار در انسان یاد می‌کنند (نادریان جهرمی، ۱۳۹۰، ص ۱۰). به‌طور کلی، اخلاق به آن دسته از اصول و مفاهیم ارزشی اشاره دارد که تعیین می‌کنند چه چیزی خوب و پسندیده یا درست است و چه چیز ناپسند و بد یا نادرست است. به‌عبارت دیگر، صفات و ویژگی‌های درونی انسان ممکن است منشأ رفتارهای خوب و پسندیده یا رفتارهای زشت و نکوهیده باشد (رضانی‌نژاد، ۱۳۸۶، ص ۱۵). ارزش‌ها پایه و اساس فرهنگ هر جامعه می‌باشند. ارزش‌ها مسیر و جهت مشترکی برای همه افراد و خط‌مشی‌ها و دستورالعمل‌هایی برای رفتار روزانه آنان ارائه می‌کند. امروزه رعایت اخلاق و حفظ ارزش‌های اخلاقی، به‌صورت یکی از مهم‌ترین پدیده‌هایی درآمده است که در بیشتر سازمان‌ها و جوامع مورد توجه قرار می‌گیرد. اخلاق غالباً به یک مجموعه اصول اخلاقی یا ارزش‌هایی اطلاق می‌شود که رفتار را هدایت می‌کنند (نادریان جهرمی، ۱۳۹۰، ص ۴۵). دی جرج اخلاق را چنین تعریف می‌کند: اخلاق یک تلاش نظام‌مند در جهت ایجاد حساسیت در تجربیات اخلاقی (وجدانی) در سطح اجتماعی و فردی است، به صورتی که قوانینی که باید فرد را هدایت کند، ارزش‌هایی که شایسته تشویق هستند و خصوصیات که لایق گسترش در زندگی هستند، تعیین شوند (امیرشاهی و همکاران، ۱۳۸۹).

اخلاق فردی به‌صورت وجدان فردی متجلی می‌شود. با این حال، اخلاق فردی یک موضوع درونی است و به مفهوم توانایی تشخیص درست از نادرست عنوان می‌شود. این توانایی در فرد بالغ، برای قضاوت اخلاقی و به‌کارگیری آن در رفتار اخلاقی، به‌واسطه رسیدن به مرحله بلوغ افزایش می‌یابد. ایجاد محیط تربیتی مساعد از جمله زمینه‌سازی، الگوسازی و سالم‌سازی محیط‌های ورزشی، تأمین صحیح، مناسب و به موقع نیازهای انسان در هر دوره از چرخه زندگی، سروش‌های تکریم شخصیت و خودباوری افراد، به‌ویژه در سنین کودکی و نوجوانی، آموزش کاربردی ارزش‌های اخلاقی در زندگی، به‌ویژه از سنین کودکی و نوجوانی، پرورش نیروی عقلانی شناخت، بینش، آگاهی، عبرت‌آموزی، پایداری و استمرار در عمل، تشویق و تنبیه به جا و با استفاده از روش‌های مناسب، نظارت بر خود، پرورش و تقویت ایمان در افراد، از مهم‌ترین روش‌های تربیتی اسلام برای توسعه اصول اخلاقی در محیط‌های ورزشی و بین ورزشکاران است (مصباح، ۱۳۷۳). ارزش‌شناسی در زمینه اخلاقی به‌طور مستقیم با فعالیت‌های تربیتی ارتباط دارد. بی‌تردید ارزش‌ها، به‌ویژه ارزش‌های اخلاقی، رکن اساسی زندگی آدمی را تشکیل می‌دهند. ارزش‌ها مانند سایر امور، هم جنبه فردی دارند و هم در عرصه

بررسی تأثیر آموزش‌های اخلاقی بر تصمیم‌گیری اخلاقی مریبان ورزشی

م‌رتضی فتاح‌پور مرن‌دی / دانشجوی دکتری مدیریت و برنامه‌ریزی تربیت بدنی دانشگاه ارومیه
m.fattahpour66@gmail.com
سیدمحمد کاشف / دانشیار مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی دانشگاه ارومیه
میرحسین سیدعامری / دانشیار مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی دانشگاه ارومیه
دریافت: ۱۳۹۲/۴/۱۳ - پذیرش: ۱۳۹۲/۹/۲۶

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیرگذاری دوره‌های درسی و آموزشی با محتوای آموزش‌های اخلاقی برای مریبان ورزشی، بر تصمیم‌گیری اخلاقی آنها در مواجهه با وضعیت‌های دشوار اخلاقی است. شصت نفر از مریبان ورزشی به‌عنوان نمونه انتخاب و به دو گروه ۳۰ نفری شاهد و تحقیق تقسیم شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، استفاده از پرسش‌نامه تصمیم‌گیری اخلاقی کسول با روایی و پایایی قابل قبول بود. از آزمون‌های همبسته و مستقل برای تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که اختلاف معناداری بین گذراندن دوره‌های آموزش اخلاقی و تصمیم‌گیری اخلاقی مریبان وجود دارد. با بررسی پیشینه تحقیق و نتایج به‌دست‌آمده، ضرورت توجه به آموزش‌های اخلاقی برای مریبان ورزشی و همچنین تدوین دروسی با عنوان اخلاق کاربردی در ورزش ضروری به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: آموزش‌های اخلاقی، برنامه درسی، تصمیم‌گیری اخلاقی، مریبان ورزشی.

اجتماعی ظاهر می‌شوند. برای اینکه تربیت اخلاقی به‌طور مؤثر انجام گیرد، آشنایی با رویکردهای تربیت اخلاقی و نحوه پرورش منش اخلاقی لازم و ضروری است.

برخی محققان رویکردهای تربیت اخلاقی را به شرح زیر طبقه‌بندی کرده‌اند که به اجمال به چهار رویکرد مرتبط با تحقیق اشاره می‌شود:

۱. رویکرد پیامدگرا، که به اثر و علت رفتارهای اخلاقی توجه دارند، نه به اصول و قواعد اخلاقی؛
۲. رویکرد علمی، این رویکرد به آثار بیرونی و عینی رفتارهای اخلاقی توجه کرده و آن را ملاک داوری می‌داند؛
۳. رویکرد تبیین ارزش‌ها که معتقد است تنها باید ارزش‌ها تبیین کرد و از تلقین آنها خودداری کرد؛
۴. رویکرد تحلیل ارزش‌ها که اعتقاد به توانایی تحلیل چرایی ارزش‌های اخلاقی دارد؛
۵. رویکرد یادگیری اجتماعی، این رویکرد معتقد است انسان از راه مشاهده رفتارهای تقویت شده، انجام رفتارهای اخلاقی را می‌آموزد.

بنابراین، آموزش مستقیم، الگوسازی، تقلید و تقویت، نقش مهمی در تربیت اخلاقی دارند (داودی، ۱۳۸۵). الگوهای تصمیم‌گیری اخلاقی همانند الگوی جونز، بر فرایند تصمیم‌گیری شناختی افراد تمرکز می‌کند (Jones, 1991). در این الگوها، تصمیم‌گیری غالباً به‌صورت یک فرایند پردازش شناختی متوالی است. شیوه فرایندشناختی در تصمیم‌گیری اخلاقی، مدت‌هاست که مورد توجه دانشمندان قرار گرفته است. جونز الگوی اقتضایی - موردی تصمیم‌گیری اخلاقی در سازمان را براساس الگوی رست و کهلبرگ، به‌صورت یک الگوی چهار مرحله‌ای طراحی کرده است. در این الگو، برای انجام تصمیم‌گیری اخلاقی چهار مرحله طی می‌شود که عبارتند از: ادراک اخلاقی، قضاوت اخلاقی، تمایل اخلاقی و انجام عمل اخلاقی. براساس نظر بارتلس، ارزیابی قابلیت تصمیم‌گیری و یا قضاوت اخلاقی در افراد، بدون قرار دادن آنها در وضعیت‌های دشوار اخلاقی، که به‌صورت فرضی و یا واقعی طراحی شده‌اند، دشوار و حتی امکان‌پذیر نمی‌باشد (Bartels, 2008). در واقع، دشواری در طراحی همین وضعیت‌ها و موقعیت‌ها و تلاش طبیعی افراد برای نشان دادن چهره‌ای مثبت و اخلاقی از خویشتن، چالشی است که انجام تحقیقات در حوزه اخلاق ورزشی را با مشکل روبه‌رو ساخته است. فورسیت در گزارش خود عنوان نموده است که تحقیقات اندکی در رابطه با اخلاقی بودن تصمیم‌گیری‌ها در محیط‌های ورزشی انجام شده است (Forsyth, 1980). پارک و استول معتقدند: از نظر تئوری‌های مختلف، تفاوت در تصمیم‌گیری اخلاقی به دلایل روان‌سنجی، تحول شناختی و یادگیری اجتماعی می‌باشد (Park & Stole, 2005).

چامتون (۱۹۸۸)، لاتا (۲۰۰۶) و مور (۲۰۰۳) گزارش نموده‌اند که هرچند نارسایی تلاش‌های مربوط به تدوین رویکردها و روش‌های تربیت اخلاقی و ارزشی، خود ناشی از کاستی‌های نظام آموزشی در برخی کشورهای جهان است، که جهت‌گیری خاص اخلاقی و ارزشی (دینی، مذهبی) دارند و تربیت اخلاقی و ارزشی را تنها به‌صورت یک برنامه مجزا مورد توجه قرار می‌دهند، اما این نارسایی بیشتر معلول ابهام و تردیدی است که بسیاری از مربیان و صاحب‌نظران تربیتی نسبت به اصل تربیت اخلاقی و ارزشی دارند. بسیاری از مربیان تربیتی، از اساس تعلیم و تربیت اخلاقی و ارزشی را متضمن نوعی رفتار ریاکارانه و مصنوعی می‌دانند. عده‌ای نیز تربیت اخلاقی را نوعی فقدان آزادی فرد و مانعی بر سر راه ایجاد یک جامعه دموکراتیک تلقی کرده‌اند و ایجاد جامعه مدنی و دموکراتیک را با تحقق ارزش‌ها و تربیت اخلاقی، بخصوص تربیت اخلاقی و ارزشی دینی در تضاد دیده‌اند (Snook, 1972, p. 79). عده‌ای دیگر نیز به مبانی تربیت اخلاقی (مبانی فلسفی، روان‌شناختی و دینی)، به‌عنوان اموری کلی و جدا از ملاحظات روزمره زندگی می‌نگرند. عده‌ای نیز معتقدند: بین اهداف تعلیم و تربیت اخلاقی و ارزشی و روش‌های واقعی تعلیم و تربیت اخلاقی و ارزشی و اهداف موردنظر، انسجام و هماهنگی لازم وجود ندارد. به همین دلیل، تربیت اخلاقی و ارزشی بیشتر به برنامه‌های تلفیقی منجر شده است (سجادی، ۱۳۷۹).

با بررسی پیشینه تحقیق، ضرورت بررسی تأثیرگذاری دوره‌های آموزش اخلاقی بر تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی، برای نیل به اهداف عالی ورزش احساس می‌شود. این تحقیق، برای پاسخ‌گویی به سؤال‌های زیر طرح‌ریزی شده است. ۱. آیا گذراندن دوره‌های آموزش اخلاقی موجب ارتقا در تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی می‌شود؟ ۲. آیا ضرورت گنجاندن برنامه تربیت اخلاقی در دوره‌های آموزشی مربیان ورزشی لازم است؟

روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق، از نوع تحقیقات نیمه‌تجربی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری تحقیق، مربیان ورزشی نخبه شاغل در آذربایجان غربی است. شصت نفر به‌عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب گردید و به دو گروه ۳۰ نفری شاهد و تحقیق تقسیم شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، استفاده از پرسش‌نامه تصمیم‌گیری اخلاقی با روایی و پایایی قابل قبول بود. این پرسش‌نامه تصمیم‌گیری آزمودنی‌ها را در پنج وضعیت دشوار اخلاقی با چهار خرده‌مقیاس قضاوت اخلاقی (۴ گزینه)، آگاهی اخلاقی (۴ گزینه)، گرایش اخلاقی (۴ گزینه)، و اهمیت شرایط (۴ گزینه) ارزیابی می‌کند. برای نمونه، یک وضعیت دشوار اخلاقی که به‌صورت سناریو در پرسش‌نامه وجود دارد، خرده‌مقیاس‌های تصمیم‌گیری اخلاقی را

اندازه‌گیری می‌کند. «محمد یک مربی ورزش است که با تیم موفق بسکتبال دانشگاه کار می‌کند. بهنام، بهترین بازیکن تیم، به‌طور تصادفی برای انجام تست دوپینگ انتخاب می‌شود. در حالی که، بهنام دارای سابقه دوپینگ و یا مصرف مواد نیروزا است. سرمربی تیم می‌ترسد که اگر پاسخ آزمایش بهنام مثبت باشد، اجازه حضور در مسابقات کشوری به او داده نشود. سرمربی پیشنهاد کرد که محمد بازیکن دیگری را به‌جای بهنام انتخاب کند. ۱. محمد باید بازیکن دیگری را به‌جای بهنام برای آزمایش دوپینگ انتخاب کند. ۲. در این موقعیت، محمد باید به مسئولیت‌های اخلاقی خود عمل کند. ۳. اگر من در این موقعیت بودم، آزمایش دوپینگ را بر روی بهنام انجام می‌دادم. ۴. این مسئله دارای اهمیت اخلاقی است.»

برای کمی‌سازی داده‌ها نیز از مقیاس پنج ارزشی لیکرت استفاده شده است. برای تجزیه تحلیل داده‌ها، ابتدا از آمار توصیفی و آزمون‌های t همبسته استفاده گردیده است، نتایج نشان داد که ۷۰ درصد از مربیان گروه شاهد و ۶۳/۳ درصد از گروه تحقیق متأهل بودند. ۳۰ درصد از مربیان گروه شاهد و ۳۶/۷ درصد از گروه تحقیق مجرد بودند. اغلب شرکت‌کنندگان در تحقیق را مردان تشکیل می‌دهند و سابقه مربی‌گری در بازه زمانی ۵-۱۰ سال دارند. ۵۰ درصد از مربیان گروه شاهد و ۶۰ درصد از مربیان گروه تحقیق در رشته تحصیلی تربیت بدنی و ۵۰ درصد از مربیان گروه شاهد و ۴۰ درصد از مربیان گروه تحقیق در رشته تحصیلی غیر تربیت بدنی تحصیل کرده بود. اکثر مربیان دارای مدرک کارشناسی بودند (جدول ۱). ابتدا پرسش‌نامه تصمیم‌گیری اخلاقی بین دو گروه پخش و جمع‌آوری شد و نمره کلی و نمره مؤلفه‌های تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان در وضعیت‌های دشوار اخلاقی محاسبه شد. سپس، کارگاه آموزشی با محتوای اخلاق و اخلاق کاربردی در ورزش، همراه با پخش جزوات آموزشی بین گروه تحقیق انجام شد. پس از پایان دوره آموزشی، یک بار دیگر بین دو گروه پرسش‌نامه تصمیم‌گیری اخلاقی توزیع و جمع‌آوری شد.

یافته‌های تحقیق

پس از بررسی نرمال بودن داده‌ها و تأیید آن، به مقایسه میانگین قضاوت اخلاقی یکی از مؤلفه‌های تصمیم‌گیری اخلاقی در دو گروه شاهد و تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین قضاوت اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش در دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد ($p = ۰/۲۳۰$). پس از آموزش، بین میانگین قضاوت اخلاقی مربیان ورزشی در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد ($p = ۰/۰۰۰$) بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقاء قضاوت اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است (جدول ۲). سپس، با استفاده از آزمون t همبسته، به مقایسه اختلاف قضاوت اخلاقی مربیان

ورزشی پس از آموزش در گروه تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین قضاوت اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معنادار وجود دارد ($p = ۰/۰۰۰$). در صورتی که در گروه شاهد، بین میانگین قضاوت اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معنی‌داری دیده نشد (جدول ۲). نتایج نشان داد که بین میانگین آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش، در دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد ($p = ۰/۶۳۲$). پس از آموزش، بین میانگین آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد ($p = ۰/۰۰۰$). بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقا آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است (جدول ۳). سپس، با استفاده از آزمون t همبسته به مقایسه اختلاف آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی پس از آموزش در گروه تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین آگاهی اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معنادار وجود دارد ($p = ۰/۰۰۰$). در صورتی که در گروه شاهد بین میانگین آگاهی اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معناداری دیده نشد (جدول ۳). نتایج نشان داد که بین میانگین گرایش اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش، در دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد ($p = ۰/۸۴۸$). پس از آموزش، بین میانگین گرایش اخلاقی مربیان ورزشی در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد ($p = ۰/۰۰۲$). بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقا گرایش اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است (جدول ۴). سپس، با استفاده از آزمون t همبسته به مقایسه اختلاف گرایش اخلاقی مربیان ورزشی پس از آموزش در گروه تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین گرایش اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معنادار وجود دارد ($p = ۰/۰۰۰$). در صورتی که در گروه شاهد، بین میانگین گرایش اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معناداری دیده نشد (جدول ۴). نتایج نشان داد که بین میانگین اهمیت شرایط اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش، در دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد ($p = ۰/۱۷۷$). پس از آموزش، بین میانگین گرایش اخلاقی مربیان ورزشی در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد ($p = ۰/۰۰۰$). بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقا اهمیت شرایط اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است (جدول ۵). سپس، با استفاده از آزمون t همبسته به مقایسه اختلاف اهمیت شرایط اخلاقی مربیان ورزشی پس از آموزش، در گروه تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین اهمیت شرایط اخلاقی پیش و پس از آموزش، اختلاف معنادار وجود دارد ($p = ۰/۰۰۰$). در صورتی که در گروه شاهد، بین میانگین اهمیت شرایط اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معناداری دیده نشد (جدول ۵). نتایج نشان داد که بین میانگین تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش، در دو گروه

جدول ۳. بررسی تأثیر آموزش اخلاقی بر آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی

معناداری	پیش یا پس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار
۰/۶۳۲	پیش از آموزش	شاهد	۰/۴۷۴ \pm ۴/۲۸
		تحقیق	۰/۶۲۳ \pm ۳/۹۲
۰/۰۰۰	پس از آموزش	شاهد	۰/۶۳۸ \pm ۴/۱۰
		تحقیق	۰/۵۲۰ \pm ۴/۸۶

جدول ۴. بررسی تأثیر آموزش اخلاقی بر گرایش اخلاقی مربیان ورزشی

معناداری	پیش یا پس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار
۰/۸۴۸	پیش از آموزش	شاهد	۰/۴۹۲ \pm ۳/۳۷
		تحقیق	۰/۴۷۱ \pm ۳/۲۳
۰/۰۰۲	پس از آموزش	شاهد	۰/۹۲۰ \pm ۳/۶۹
		تحقیق	۰/۵۱۶ \pm ۴/۵۳

جدول ۵. بررسی تأثیر آموزش اخلاقی بر اهمیت شرایط اخلاقی مربیان ورزشی

معناداری	پیش یا پس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار
۰/۱۷۷	قبل از آموزش	شاهد	۰/۵۰۳ \pm ۳/۷۵
		تحقیق	۰/۴۲۱ \pm ۳/۲۴
۰/۰۰۰	پس از آموزش	شاهد	۰/۸۲۰ \pm ۳/۸۵
		تحقیق	۰/۴۷۱ \pm ۴/۳۳

جدول ۶. بررسی تأثیر آموزش اخلاقی بر تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی

معناداری	پیش یا پس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار
۰/۲۰۵	پیش از آموزش	شاهد	۱/۳۹ \pm ۱۶/۳۹
		تحقیق	۱/۹۵ \pm ۱۵/۰۳
۰/۰۰۰	پس از آموزش	شاهد	۲/۰۱ \pm ۱۵/۸۳
		تحقیق	۱/۸۸ \pm ۱۸/۹۷

بحث و نتیجه‌گیری

آدمی یگانه موجودی است که در این دنیا طالب سعادت است. اخلاق یکی از ضروری‌ترین نیازهای او جهت دستیابی به سعادت محسوب می‌شود. انسان با حس اخلاقی متولد می‌شود؛ حسی که بسیار زود بروز می‌کند. در خانواده ظاهر می‌شود، به وسیله معلمان الگو می‌گیرد و توسط اجتماع تغذیه می‌شود. اکثر تحقیقاتی که در زمینه تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی در گذشته و حال انجام شده است، بیشتر به شخصیت مربیان، جنسیت مربیان، سابقه حضور در محیط‌های قهرمانی، عوامل روانی،

اختلاف معناداری وجود ندارد ($p = 0/205$). پس از آموزش، بین میانگین تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی، در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد ($p = 0/000$). بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقا تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است (جدول ۶). سپس، با استفاده از آزمون t همبسته به مقایسه اختلاف تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی پس از آموزش در گروه تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که بین میانگین تصمیم‌گیری اخلاقی پیش و پس آموزش، اختلاف معنادار وجود دارد ($p = 0/000$). در صورتی که در گروه شاهد، بین میانگین تصمیم‌گیری اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معناداری دیده نشد (جدول ۶). نتایج نشان داد که بین نمره کلی تصمیم‌گیری اخلاقی و مؤلفه‌های آن، اختلاف معناداری پیش و پس از آموزش وجود دارد ($p < 0/05$). همچنین بین ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مربیان (تأهل، جنس، رشته تحصیلی) و تصمیم‌گیری اخلاقی آنها تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه‌های تحقیق

متغیرهای جمعیت‌شناختی	گروه تحقیق	سطوح متغیرها	فراوانی	درصد
رشته تحصیلی	شاهد	تربیت بدنی	۱۵	۵۰
		غیر تربیت بدنی	۱۵	۵۰
	تحقیق	تربیت بدنی	۱۸	۶۰
تحصیلات	شاهد	غیر تربیت بدنی	۱۲	۴۰
		کارشناسی	۲۸	۹۳/۳
	تحقیق	کارشناسی ارشد	۲	۶/۷
جنس	شاهد	کارشناسی	۲۶	۸۶/۷
		کارشناسی ارشد	۴	۱۳/۳
	تحقیق	مرد	۲۵	۸۳/۳
تأهل	شاهد	زن	۵	۱۶/۷
		مرد	۲۴	۸۰
	تحقیق	زن	۶	۲۰
تأهل	شاهد	متأهل	۲۱	۷۰
		مجرد	۹	۳۰
	تحقیق	متأهل	۱۹	۶۳/۳
		مجرد	۱۱	۳۶/۷

جدول ۲. بررسی تأثیر آموزش اخلاقی بر قضاوت اخلاقی مربیان ورزشی

معناداری	پیش یا پس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار
۰/۲۳۰	پیش از آموزش	شاهد	۰/۴۵۴ \pm ۴/۰۹
		تحقیق	۰/۶۱۲ \pm ۳/۷۲
۰/۰۰۰	پس از آموزش	شاهد	۰/۴۷۱ \pm ۳/۹۶
		تحقیق	۰/۵۵۸ \pm ۴/۷۱

اجتماعی و محتوای اجتماعی و ویژگی‌های فیزیکی ورزش‌ها پرداخته شده است. از این رو، با توجه به مطالعه پیشینه موضوع در بررسی حاضر، تأثیر آموزش‌های اخلاقی بر تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان ورزشی مورد تحقیق قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین میانگین قضاوت اخلاقی پیش و پس از آموزش اختلاف معنادار وجود دارد. بدین معنا که آموزش اخلاقی در ارتقا قضاوت اخلاقی مربیان ورزشی تأثیر داشته است. همچنین در بررسی مؤلفه‌های دیگر تصمیم‌گیری اخلاقی، نتایج بیانگر تأثیر آموزش اخلاقی در آگاهی اخلاقی، گرایش اخلاقی و اهمیت شرایط اخلاقی مربیان بود. این نتایج، با نتایج تحقیقات سیرین و همکاران (۲۰۰۳)، نامین و همکاران (۲۰۰۷)، مایری (۲۰۱۱) همسو بود. نامین و همکاران، با مقایسه پرستارانی که دوره آموزش اخلاقی را گذرانده و پرستارانی که دوره آموزش اخلاقی را نگذرانده بودند، نشان داد گروه آموزش دیده نسبت به گروه آموزش ندیده، اضطراب کمتری داشته و آموزش اخلاقی بر تصمیم‌گیری اخلاقی مؤثر بوده است (Numminen & et al, 2007). مایری نشان داد که برای ایجاد حساسیت به مسائل اخلاقی و افزایش آن، باید آموزش اخلاق در برنامه‌ریزی آموزشی گنجانده شود (Myrty, 2011). سیرین و همکاران نشان دادند، دانشجویانی که دوره‌های اخلاقی را گذرانده بودند، نسبت به گروهی که این دوره را نگذرانده بودند، به‌طور مشخصی از حساسیت اخلاقی در تصمیم‌گیری بالاتری برخوردار بوده‌اند (Sirin & et al, 2003).

با توجه به نتایج تحقیقات و تحقیق حاضر، پیشنهاد می‌شود دروسی با محتوای آموزش‌های اخلاقی در برنامه درسی و آموزشی مربیان ورزشی قرار گیرد تا شاهد توسعه رفتارهای اخلاقی در میدانی ورزشی باشیم. همچنین نتایج نشان داد پس از آموزش، بین میانگین آگاهی اخلاقی مربیان ورزشی، در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری وجود دارد. نتایج نشان داد بین میانگین گرایش اخلاقی مربیان ورزشی پیش از آموزش، در دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد. در صورتی که پس از آموزش بین میانگین گرایش اخلاقی مربیان ورزشی، در دو گروه شاهد و تحقیق اختلاف معناداری مشاهده شد.

منابع

- امیرشاهی، میراحمد و همکاران، «بررسی رابطه بین فلسفه اخلاق فردی فروشندگان و فرایند تصمیم‌گیری اخلاقی آنها» (۱۳۸۹)، *مطالعات مدیریت بهبود و تحول*، ش ۶۳، ص ۲۷-۶۲.
- داوودی، محمد، «رویکردها و پرسش‌های بنیادین در تربیت اخلاقی» (۱۳۸۵)، *انجمن معارف اسلامی*، سال دوم، ش ۲، ص ۳۵۱-۳۷۱.
- رضائی‌نژاد، رحیم (۱۳۸۶)، *اصول و مبانی تربیت بدنی و ورزش*، بی‌جا، بامداد کتاب.
- سجادی، سیدمهدی، «رویکردها و روش‌های تربیت اخلاقی و ارزشی» (۱۳۷۹)، *فلسفه و کلام*، پژوهش‌های فلسفی - کلامی، ش ۳، ص ۱۴۴-۱۶۵.
- مصباح، محمدتقی (۱۳۷۳)، *اخلاق در قرآن*، تهران، امیرکبیر.
- نادریان جهرمی، مسعود (۱۳۹۰)، *اخلاق در ورزش*، تهران، نسیم.
- Bartels, D.M, (2008), *Principled moral sentiment and the flexibility of moral judgment and decision making Cognition*, v. 108, p. 381-417.
- Chaumeton, N., Duda, J.L, (1988), Is it how you play the game or whether you win or lose? The effect of competitive level and situation on coaching behaviors, *Journal of Sport Behavior*, v. 11, p. 157-174.
- Ersoy N, Goz. F, (2001), *The ethical sensitivity of nurses in turkey*, v. 8 (4), p. 299-312.
- Forsyth, D.R, (1980), *Individual moral philosophies (IMPs) and ethical thought and action. Unpublished manuscript*, Virginia Commonwealth University.
- Jones, T., (1991), 'Ethical Decision-Making by Individuals in Organization: An Issue-contingent Model', *Academy of Management Review*, v. 16, N. 2, p. 366-395.
- Lata, J, (2006), *An analysis of goal achievement orientation and sport morality levels of division I-A non-revenue collegiate athletes* [dissertation], The Florida State University.
- Moore Z, E, (2003), Ethical dilemmas in sport psychology: Discussion and recommendations for practice, *professional psychology: Research and practice*, v. 34, N 6, p. 601-610.
- Myrty, L, (2011), *Component of morality: A professional ethics perspective on moral motivation, moral sensitivity*, moral reasoning and related constructs among university students. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/13116> (accessed on 2011).
- Numminen OH, & et al, (2007), Nursing student' *ethical reasoning and behavior: a review of literature*, v. 27 (7), p. 796-807.
- Park, H., & Stole, L, (2005), 'A Model Of Socially Responsible Buying / Sourcing Decision-Making Processes' *International Journal of Retail & Distribution Management*, v. 33, N. 4, p. 235-248.
- Sirin. s, & et al, (2003), Validation and examination of the effects of previous multicultural and ethics courses on ethical sensitivity, v. 13 (3), p. 221-235.
- Snook, I. A, (1972), *Indoctrination and Education*, Routledge and K. Paul.